

Сучасні філософські течії

Сучасність у філософії має свій внутрішній масштаб. Початком сучасного етапу вважають кінець XIX ст., коли виникли нові форми філософствування, що стали домінуючими в Європі XX ст., основні ідеї яких розробляються і сьогодні.

Двадцяте століття являло собою особливий етап у розвитку сучасного суспільства. Воно вирізняється **конфліктністю, суперечливістю, інтенсифікацією соціальних процесів, прискоренням темпів соціальних змін. Зрештою, це час зародження глобальних проблем.**

Усе це не могло не позначитися на характері тих питань, які висували філософи. Філософська парадигма XX ст. виступає як планетарне явище й могутня поліфонія етносоціальних світоглядних ментальностей.

Сучасна філософія є **часткою світової культури і має статус вселюдської цінності, її вивчення дає ключ до розуміння багатьох процесів, що відбувались і відбуваються у духовному житті західного суспільства, інтенсивного діалогу, за яким орієнтується сьогодні Україна.**

Загальна характеристика сучасної світової парадигми

Філософію, яка існувала до середини XIX ст., називають **класичною**. Це був значний крок у становленні теоретичної думки порівняно з усім попереднім філософським розвитком. Характерна ознака цієї філософії - **безмежна віра в розум**. Філософам-класикам властивий **пізнавальний оптимізм, упевненість у тому, що раціональне пізнання, наука є тією силою, яка згодом дасть змогу вирішити всі проблеми, які стоять перед людством.**

Особливістю класичної філософії є також те, що, **розглядаючи людину та історію, вона сконцентрувала свою увагу навколо проблеми свободи та інших гуманістичних цінностей і стверджувала необхідність раціонального пізнання загальнолюдських моральних принципів та ідеалів.**

Філософія XX ст. (некласична) формувалася насамперед **як антитеза класичній**, як певне нове філософське мислення. Для сучасної філософії характерні такі суттєві риси.

- 1. Сучасна філософія характеризується наявністю **різноманітних шкіл**. **Найбільш відомими є такі: герменевтика, екзистенціалізм, неопозитивізм, неофрейдизм, неотомізм, персоналізм, прагматизм, структуралізм, феноменологія, філософська антропологія, марксизм та ін.** Проте це аж ніяк не означає її "космополітизацію". Навпаки, сучасна філософія набула "загальнолюдського", "планетарного" характеру. Річ у тім, що XX ст. - це час становлення нового рівня цілісності людства, яке починає активно визначати себе як суб'єкт загальнолюдської практики. За цих умов філософія вперше за всю свою історію стає реально "світовою філософією" - її провідні школи набувають **статусу світових тенденцій планетарності** філософської думки.
- 2. Сучасна філософія, як правило, відмовляється від раціоналізму: **стає на позиції ірраціоналізму**. Ірраціоналізм (від лат. irrationalis - нерозумний, несвідомий) - це система філософських вчень, які обстоюють обмеженість раціонального пізнання, протиставляють йому **інтуїцію, віру, інстинкт як основні види пізнання**. Як філософська течія ірраціоналізм сформувався у XIX ст. У XX ст. цей стиль філософствування починає домінувати в західній філософії; **"філософію мислення" замінює "філософія життя"**.
- 3. Більшість сучасних філософських систем **має антропологічний характер**. Вони поєднуються загальною особливістю: наявністю спільного підходу до визначення головної

філософської проблеми, а саме проблеми людини. Антропологізм виявляється у спробах визначати основи і сфери людської особистості та суб'єктивності, **розглядати людину як "міру всіх речей"**, із неї та завдяки їй намагатися зрозуміти як її саму, так і навколишнє середовище (природу, суспільство), а також культуру.

- 4. У сучасній філософії спостерігається **суперечливе ставлення до науки**. З'явилися погляди, які дістали назву **сцієнтизму і антисцієнтизму**. Сцієнтизм (від лат. scientia і англ. science - знання, наука) - позиція світогляду, в основі якої лежить уявлення про наукове знання як про універсальну культурну цінність і достатню умову для орієнтації людини у світі. Наука-це універсальне "всезнання", що містить відповіді на всі питання і дає людині абсолютну гарантію успішності її безпосередніх дій у будь-яких життєвих ситуаціях. Антисцієнтизм заперечує позитивне значення науки, стверджує принципову обмеженість науки у вирішенні проблем людського існування, звертає увагу на негативні наслідки науково-технічного прогресу. Він тлумачить науку як "дегуманізуючу силу", що є джерелом трагічності людського існування.
- 5. За сучасної епохи набула подальшого розвитку **релігійна філософія**. Спроби релігійного осмислення дійсності відрізняються від наукових методів, мають свою специфіку. Однак і в руслі релігійної думки народжувались і народжуються видатні філософські вчення, що значно впливають на культуру людства.
- 6. У ХХ ст. переважна більшість філософських шкіл і течій протистояла **філософії марксизму**. Це визначалося тим, що на довгі роки марксизм стає наріжним каменем ідеології та політики суспільства, яке намагалося на практиці реалізувати комуністичні ідеї. У прагненні довести неспроможність принципів марксизму більшість представників філософських течій віддали данину їх критиці. Довгі роки розвиток філософії здійснювався у сфері ідеологічного протиборства. Замість того, щоб вирішувати суто філософські проблеми, сторони відшукували вади та слабкі місця у філософських концепціях одна одної. На цьому фоні посилювалися намагання побудови філософських систем, які прагнули звільнення від впливу ідеології, природознавства і навіть науки.

Что такое современная философия ХХ века?

<https://www.youtube.com/watch?v=IOhQMdrYQ5M>

В сучасній **філософії, філософії ХХ століття**, розрізняють східну та західну, яку, в свою чергу, поділяють на аналітичну та континентальну.

Філософські напрями

- **філософія** життя;
- феноменологія;
- екзистенціалізм;
- герменевтика;
- структуралізм;
- постструктуралізм і постмодернізм;
- деконструктивізм (англ.);
- французький фемінізм та ін.